

Dr. Hasan Basri ÇİFCİ

**TEMSİLSİZ VERGİ OLMAZ:
MODERN DEMOKRASİNİN TEMEL
İLKESİNE YENİ BİR ZİYARET**

onikilevha
11000 11 1000000 1 01110 01 0001 01 01 01 01

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	IX
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1
I. Temsilin Anlamı.....	3
II. Verginin Anlamı.....	12

BİRİNCİ BÖLÜM TEMSİLSİZ VERGİ OLMAZ İLKESİNİN TEORİK ÇERÇEVESİ

I. Vergiye Rızanın İlk Belirtileri	18
A. Antik Demokrasi	19
1. Kamusal Alanın Maliyeti.....	20
2. Kura ve Rotasyon.....	27
B. Antik Roma.....	31
1. Halk Meclislerinin İşlevi.....	31
2. Olağanüstü Hâlin Maliyeti	34
3. Usûl Kuralları	38
C. Ortaçağ.....	40
1. Dünyevi İktidar.....	42
2. Vergi Devleti	45
3. Magna Carta Libertatum	49
D. Ara Sonuç: Amaç ve Süreç Arasında.....	55
II. Vergilendirme Yetkisinin Sınırlanması.....	57
A. İngiliz Devrimi	59
1. Parlamentonun Siyasi İktidarı.....	59
2. İki Temsil: Hobbes ve Locke	66
B. Amerikan Devrimi.....	73
1. Vergi ve Bağımsızlık	74
2. Talepler ve İtirazlar: Paine ve Johnson.....	78

C.	Fransız Devrimi	84
1.	“Liberté, Égalité, Fiscalité”	84
2.	İki Egemenlik: Rousseau ve Sieyès	93
D.	Ara Sonuç: Süreç ve Sonuç Arasında	101
III.	Vergi, Rıza ve Temsilin Türkiye’deki Gelişimi	105
A.	Padişahın Mutlak İktidarı	105
1.	İktidarın Teokratik Yönü	106
2.	İktidarın Merkezîyetçi Yönü	108
B.	Vergilendirme Yetkisinin Sınırlanması	111
1.	Yukarıdan Sınırlama	112
a.	Sened-i İttifak	112
b.	Tanzimat Dönemi	115
c.	Birinci Meşrutiyet Dönemi	121
2.	Aşağıdan Sınırlama	124
a.	Anadolu İsyancıları	125
b.	İkinci Meşrutiyet Dönemi	129
C.	Vergilendirme Yetkisinin El Değiştirmesi	133
1.	Malî Egemenliğin Kaybı	134
2.	“Krizin Demokrasiyle Aşılması”	137
a.	Kongre İktidarı	138
b.	Son Meclis ve İlk Meclis	142
i.	1921 Anayasası	143
ii.	Tekâlif-i Milliye Emirleri	146
iii.	Lozan Antlaşması	148
D.	Cumhuriyet Anayasalarının Vergisel Dinamikleri	149
1.	1924 Anayasası	150
2.	1961 Anayasası	152
3.	1982 Anayasası	154

İKİNCİ BÖLÜM

TEMSİLSİZ VERGİ OLMAZ İLKESİNİN NORMATİF ÇERÇEVESİ

I.	Parlamentodaki Temsil Faaliyetinin Normatif Çerçevesi	163
A.	Temsil Faaliyetinin Öncesi: Yetkilendirme	164

1.	Seçenler	165
2.	Seçilenler	172
	a. Seçilme Yeterliği	173
	b. Adaylar ve Tercihler	176
3.	Seçimler	181
	a. Serbest Seçimler	181
	b. Temsilde Adalet ve Yönetimde İstikrar	185
B.	Temsil Faaliyeti.....	191
	1. Temsilcilik Sıfatının Kazanılması.....	192
	2. Temsil Faaliyetinin Konusu	193
	a. Müzakereci Vergilendirme	193
	b. Vergi Yükümlülerinin Korunması	196
	i. Negatif Statü İlişkisi Bakımından.....	199
	ii. Pozitif Statü İlişkisi Bakımından	202
	iii. Ayrımcılık Yasağı Bakımından.....	204
	3. Temsilcinin Yetkisinin Sınırı ve Güvenceleri	206
	a. Temsilcinin Temsil Olunanlarla İlişkisi.....	207
	i. İlişkinin Niteliği	207
	ii. İlişkinin Pratiği	213
	b. Yasama Bağışıklıkları	215
	4. Temsil Faaliyetinin Yürütülme Biçimi	220
	a. Parlamentonun Yapısı ve Çalışma Düzeni	221
	b. Temsil Faaliyetiyle Gerçekleştirilen İşlemler	228
	i. Kanun	228
	(a) Yükümlülük Getiren, Değiştiren veya Kaldıran Kanunlar	231
	(b) Bütçe Kanunu	234
	(c) Kesinhesap Kanunu	240
	ii. Parlamento Kararı	242
	5. Temsilcilik Sıfatının Son Bulması	242
C.	Temsil Faaliyetinin Sonrası: Hesap Sorma ve Sorumlu Tutma .245	
	1. Hesap Sormanın Araçları.....	248
	a. Seçimler.....	249
	b. Temsilcinin Geri Çağrılması.....	251
	2. Araç Benzeri İmkânlar	256
	a. Halkoylaması.....	257
	b. Yurttaş Girişimleri	258

II. Parlamento Dışındaki Düzenin Normatif Çerçevesi	262
A. Yürütmenin Düzenleme Alanında Temsilsiz Vergi Olmaz İlkesi.....	262
1. Genişletilen Düzenleme Alanında Malî Yükümlülükler	263
2. Keyfilğin Önlenmesi.....	266
a. Yükümlülüğün Unsurlarında Değişiklik Yapma Yetkisi Bakımından.....	269
b. Dış Ticaret İşlemleri Üstüne Ek Malî Yükümlülük Koyma ve Kaldırma Yetkisi Bakımından	271
c. Olağanüstü Hâlde Yükümlülük Getirme Yetkisi Bakımından	272
B. Yerel Yönetimlerde Temsilsiz Vergi Olmaz İlkesi.....	275
1. Temsil Faaliyetinin Öncesi: Yetkilendirme	277
2. Temsil Faaliyeti.....	280
3. Temsil Faaliyetinin Sonrası: Hesap Sorma ve Sorumlu Tutma	282

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ÇERÇEVELERİN DIŞINDA KALANLAR:
TEMSİLSİZ VERGİ OLMAZ İLKESİNİN
SORUNLARI

I. Temsille İlgili Sorunlar	287
A. Değerlendirme Sorunu.....	289
B. Yakıştırma Sorunu.....	291
C. Parlamenter Kretenlik Eleştirisi	292
II. Parlamentonun Temsil Kapasitesiyle İlgili Sorunlar	296
A. Kadınların Temsili.....	298
1. Tampon Vergisi ve Kolombiya Açılımı.....	298
2. Betimleyici Temsilin Tamamlayıcı Niteliği.....	303
B. Yabancıların Temsili	310
1. Topluluğun Üyesi Olmak	311
2. Yönetimin Parçası Olmak.....	314
C. Gelecek Kuşağın Temsili	319
1. Borç Devleti.....	319
2. Borcun Ödenmesi.....	323

3. Temsilin İmkânları.....	328
III. Temsilcinin Eylem Kapasitesiyle İlgili Sorunlar	334
A. Uluslararası Aktörlerin Etkisi.....	335
1. “Eşgüdümsüz Vergi Olmaz”	335
2. Yerel Siyasetin Sınırları.....	342
3. Bağdaşmazlık Savları.....	347
B. Siyasi Partilerin Etkisi	349
1. Katılma Talebinin Adresi.....	349
2. Çıkarlar ve İlkeler.....	352
SONUÇ.....	357
KAYNAKÇA	363